

Henki &

elämä

Jyväskylän seurakunnan lehti 21.8.2014 • numero 12

Tuikitavallista perhe-elämää

Mikael Pentikäinen
on saanut tilaa
jo riittävästi

► sivu 3

Vilnassa tie
kirkkoon käy
terassin kautta

► sivu 5

Saakoskelaiset
taistelevat yhä
koulun puolesta

► sivu 6–7

Pääkirjoitus

Muutoksia

Kaveri kertoi taannoin muuttaneensa vajaan viisikymmenvuotisen elämänsä aikana 21 kertaa. Minusta määrä oli huikea. Kun viikko sitten itse muutin uuteen kotiin, laskeskelin lämpimikseni, monesko kodinvaihto oli vuorossa. Pääsin kahteenkymmeneen. Täsmennyksenä kerrottakoon, että luvussa ei ole huomioitu kuin sellaiset muutot, joissa on siirrelty huonekaluja.

Olen muuttanut vapaaehtoisesti ja pakon edessä. Olen muuttanut opiskelun, työn sekä ihmissuhteissa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Paikkakunnalta toiselle, paikkakunnan sisällä, ja samassa talossa asunnosta toiseen.

Jokainen muutto vaatii paitsi ruumiillista työtä myös henkistä asennemuutosta. On hahmotettava uuden kodin ja uuden talon tavat, löydettävä lähipalvelut ja muodostettava jonkinlainen suhde uusiin naapureihin.

Tuhansille tänä syksynä opintonsa aloittaville nuorille juuri tämä hetki on suuren muutoksen aikaa. Itsenäisen elämän opetteleminen kenties vieraassa kaupungissa on aikamoinen kaku haukattavaksi yhdellä kertaa. Uusien ystävyysuhteiden muodostuminen ensi metreillä on ratkaisevan tärkeää, jotta suuri muutos ei kävisi ylitsepääsemättömäksi.

Opiskelijat ovat kuitenkin siinä mielessä etuoikeutettuja, että opiskeluyhteisö tekee yleensä parhaansa tulokkaiden kotouttamisessa. Erilaisia tukipalveluita on tarjolla sekä oppilaitoksen, opiskelukavereiden että seurakunnan puolesta.

Eri tilanteissa ovat ne, jotka muuttavat työn perässä. Yt-neuvottelu- ja irtisanomisuutiset alkavat olla jokapäiväisiä, ja ne pakottavat ison joukon ihmisiä vaihtamaan maisemaa leivän syrjästä pysyäkseen. Näiden työperäisten muuttajien tukipalvelut ovat vaatimattomia. Saman firman sisällä muuttajia autettaneen jollain lailla alkuun, mutta useimmiten muuttajan sopeutuminen uuteen elämään on hänen oman aktiivisuutensa varassa.

Jos tuttavuuden tekeminen uusien naapureiden ja työkalereiden kanssa ei suju luonnostaan, muutosta ja muuttuneesta elämästä voi tulla ahdistavan ahdasta. Illat ja viikonloput ovat tyhjiä jos ovikello ei koskaan soi, eikä keitään kiinnostaa uusi tulokas. Satunnainen sananvaihto voi kuitenkin olla ratkaisevan tärkeää. Sellainen hetki löytyy annettavaksi joskus jokaiselta.

Marjo Rönkvist
päätoimittaja

Henki & elämä

Kannen kuva: Eeva (vas), Heli ja Vuokko Hänninen elävät tavallista lapsiperheen arkea Jyväskylän Sulussa.

Kuva: Petri Kananen

Ehdokkaaksi seurakunta-vaaleihin ehtii vielä

PETRI KANANEN teksti

Seurakuntavaaleihin ehdokkaaksi pyrkiville alkaa kohta loppusuora. Ehdokaskandidaattien kannattaa ottaa yhteyttä itselle sopivaan valitsijayhdistyksen vetäjään hyvissä ajoin – 15. syyskuuta mennessä. Myös oman valitsijayhdistyksen perustaminen on mahdollista.

Vaaleihin voivat asettua ehdolle kaikki 9. marraskuuta 18 vuotta täyttäneet evankelis-luterilaisen kirkon jäsenet.

Neljän vuoden välein pidettävät seurakuntavaalit järjestetään marraskuussa 2014. Vaaleissa valitaan seurakunnan toiminnasta päättävät 39 kirkkovaltuuston jäsentä. Kirkkovaltuusto valitsee myöhemmin jäsenet ja varajäsenet kirkkoneuvostoon, alueneuvostoihin ja johtokuntiin.

Vaaleissa voivat äänestää kaikki vaalipäivänä 16 vuotta täyttäneet. Varsinaisen vaalipäivän on 9.11. ja ennakköäänestys 27.–31.10. Seurakuntavaalien teemana on Usko hyvän tekemiseen.

Jos haluat ehdokkaaksi seurakuntavaaleihin, niin ilmoittaudu jonkin seuraavaan valitsijayhdistyksen yhteyshenkilölle tai perusta oma yhdistyksesi.

1. Keskustan ja sitoutumattomien valitsijayhdistys, **Raija Pekkarinen**, p. 0400 741 384
2. Kristillisten peruseroisten puolesta -valitsijayhdistys, **Eero Katainen**, p. 0400 343 489
3. Kuunteleeko kirkko – kokoomus ja sitoutumattomat -valitsijayhdistys, **Mauri Sompia**, p. 050 535 2999

Syysyn seurakuntavaalien teemana on Usko hyvän tekemiseen. Vaaleihin ehtii ilmoittautua ehdokkaaksi 15. syyskuuta mennessä.

4. Perusseurakuntalaisten ja sitoutumattomien valitsijayhdistys, **Kauko Tuupainen**, p. 0400 540 295
5. Seurakuntaväen valitsijayhdistys, **Erkki Puhalainen**, p. 0400 545 128
6. Sinun äänesi seurakunnassasi – sosiaalidemokraattien ja sitoutumattomien valitsijayhdistys, **Tuulikki Väliniemi**, p. 0400 540 244
7. Sydän vasemmalla -valitsijayhdistys, **Eila Tiainen**, p. 040

8. Vihreät niityt -valitsijayhdistys, **Tuija Lindström**, p. 044 531 3243
9. Äänenmurros – nuorten ääni kuuluviin -valitsijayhdistys, **Jaakko Ahvo**, p. 045 355 3300

Lisätietoja:
Toimistosihteerinä
Anneli Ijas
p. 040 5350 324
www.jyvaskylanseurakunta.fi/seurakuntavaalit

Tapetilla

Maito läikkyä yli sosiaalisessa mediassa

KAARINA HEISKANEN teksti
HANNU MIKKONEN kuva

Facebookissa on käynnissä parikin kampanjaa, jotka kehottavat suomalaisia tukemaan suomalaista elintarviketuotantoa Venäjän vastapakkotien astuttua voimaan.

Toinen käskee syömään Oltermannia, toisella on lyhyt ja ytime-

käs nimi *Syödään ja juodaan suomalaista – tuetaan kotimaista ruoantuotantoa vaikeassakin tilanteessa*. Sivun mukaan kampanjaan on jo sitoutunut noin 70 000 osallistujaa. Ja mikäpä siinä – kun isänmaan etu vaatii, ihmisen on vaikka syötävä jäätelöä!

Facebook-ryhmässä käydään kiihkeää keskustelua Nato-jäse-

nydestä Neuvostoliiton romahtamiseen, suomalaisen maatalouden tilasta asiointiin lähi-Lidleissä. Järkytystä herätti havainto, että ”hei, tähän on kokoomuslaisten kansanedustajien perustama kampanja”.

– Liityin tähän mukaan, kun luulin, että tavalliset ihmiset ovat tänä takana, mutta ei se olekaan niin, kirjoittaa yksi kommentoija hämmentyneenä.

Ja totta se on. Kampanjan ovat lanseeranneet kokoomuksen kansanedustajat **Heikki Autto**, **Timo Heinonen** ja **Jaana Pelkonen**. – On laskettu, että 10 euron lisäostos kuukaudessa kotimaiseen ruokaan luo 10 000 uutta työpaikkaa elintarvikesektorille. Se toimii myös tässä tilanteessa turvaamaan kotimaisia työpaikkoja ruokateollisuudessa, kansanedustajat sanoivat tiedotteessaan.

Perustipa kampanjan kuka tai mikä tahansa, sen keskiössä on nyt suomalaispellolla laiduntava lehmä. Siellä se märehii, kohusta tietämättömänä. Ja pelloilla kuuluu vielä hajanaista amuntaa.

Lehmän ja Euroopan kohtalonyhteys on taas todistettu, pakotteiden ja vastapakkotien maailmassa. Toivottavasti pakotteista ei seuraa vastapakkotteita.

Ajassa

Toimittaja, yrittäjä Mikael Pentikäinen on mukana Keski-Suomen miestenillan mukana. Pentikäinen aikoo puhua illassa luottamuksen merkityksestä ja sen rakentamisesta. – Olen pohtinut aihetta, kun kirjoitin Luottamus-kirjaani, Pentikäinen kertoo.

Ei ole hyvä, jos pitää yrittää olla muuta kuin on

Jokainen voi silti pyrkiä rakentamaan enemmän hyvää ympärilleen, luomaan toivoa ja huolehtimaan paremmin rakkaimmistaan, kasvamaan ihmisenä, muistuttaa Mikael Pentikäinen.

SIRPA KOIVISTO teksti
JOUNI HARALA kuva

Millainen on miehen oma tila? Tärkeää olisi, että saisi olla kaltaisensa, vahvuuksineen ja heikkouksineen. Ei ole hyvä, jos pitää määräänsä enemmän yrittää olla muuta kuin on.

Tämä ei tarkoita, etteikö voi oppia ja pyrkiä parempaan – rakentamaan enemmän hyvää ympärilleen, luomaan toivoa ja huolehtimaan paremmin rakkaimmistaan, kasvamaan ihmisenä.

Miten aiot tarttua illan teemaan? Puhun näillä näkymin luottamuksen merkityksestä ja sen rakentamisesta.

Olen pohtinut aihetta, kun kirjoitin *Luottamus-kirjaani*. Ajattelin rohkaista auttamaan ja tukemaan muita, koska viereissä voi kulkea tukea tarvitseva.

Paljonko tarvitset itse omaa tilaa? Tarvitset sitä jonkun verran. Jokainen meistä tarvitsee. Olen ottanut sitä kuitenkin elämässäni enemmän kuin tarpeeksi. Oma tilaa enemmän tarvitsisin taitoa olla läheisten kanssa.

Millaisen tilan miehen usko tarvitsee? Usko voi elää ahtaassakin tilassa,

mutta sen pitää antaa elää ja sitä pitää jaksaa hoitaa.

Mikä on miesteniltan merkitys? Niissä voi tuntea yhteyttä, kuunnella muita ja puhua siitä, mikä mieltä painaa. Voi löytää ystävyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Uskon, että niillä voi olla iso merkitys kävijöilleen.

Kierrätkö paljon puhumassa eri tilaisuuksissa? Jonkin verran. Keväällä kiersin paljon, kun olin ehdolla EU-vaaleissa. Vaalien jälkeen on ollut vähemmän menoja, mikä on hyvä asia. Mielelläni käyn, jos kutsutaan.

Sinulta ilmestyi keväällä kirja luottamuksista. Mitkä ovat luottamuksen top 3 rakennusainee? Ensimmäinen on itsetuntemus. Piittää tietää, kuka on, mistä on tullut, mihin usko ja mihin on menossa, missä on hyvä ja missä on parantamista. Toinen on kuunteleminen, joka ei ole sitä, että on kuuntelevinaan, vaan pitää olla läsnä ja ajatella toisen näkökulmasta. Kolmas on myötätunto eli kyky asettaa toisen asemaan ja tuntea hänen häntänsä ja näkökohtansa.

Miten menetetty luottamus palautetaan? Mitä se edellyttää? Hyvin usein luottamus lähtee väärinkäsityksen vuoksi. Ensiksi pitää

uskaltaa haastaa oma epäluottamus. Jos luottamus on mennyt aiheesta, on hyvä pohtia, voinko antaa anteeksi tai pyytää anteeksi. Anteeksiantaminen ja -pyytäminen on usein vapauttava kokemus.

Mitkä ovat luottamuksen rakennusaineet? Jos puheet ja teot ovat ristiriidassa, uskomme tekoja. Jos teot vahvistavat puheita, myös sanoilla on suuri merkitys. Kun luotamme jonkun, emme tarvitse samalla tavalla tekoja, vaan sanat riittävät.

Luottamus hyvä, kontrolli parempi, sanoo Lenin. Mitä sanoo Pentikäinen? Kontrolliakin tarvitaan, mutta valvonnan varaan perustuva luottamus ei ole kestävä. Luottamuksen vastataan yleensä olemalla luottamuksen arvoinen, ja siihen ei tarvita kontrollia.

Jos olisit kirjoittanut Luottamus-kirjan vaalien jälkeen, olisiko se ollut erilainen? Se olisi ollut vähän erilainen. Ehdokkaana oleminen on luottamuksen rakentamista, se oli oppimista. Olin voinut käsitellä luottamusta myös tästä näkökulmasta.

Olivatko eurovaalit sinulle pettymys?

Keski-Suomen miestenilta pe 5.9. klo 18 Hippshallissa Jyväskylässä (Kuntoportti 3). Tarjoilu klo 17 alkaen. Illan teemana Miehen oma tila. Puhujina toimittaja, yrittäjä Mikael Pentikäinen, arkkitehti Jukka Paarma ja perheneuvoja Pekka Puukko.

Palveluoperaatio Saapas aloittaa päiväystyönsä

Jyväskylän seurakunnan erityisnuorisotyön palveluoperaatio Saapas aloittaa syksyn katupäiväystykset. Saapas päiväystyö perjantaisin kello 20.00–02.30. Saappaan tukiasemana toimii Aseman pysäkki osoitteessa Hannikaisenkatu 27–29.

Saapas-auto ja kävelypartiot kiertävät Jyväskylän keskustassa ja taajamissa tarpeen mukaan. Saapas toimii keskustelukumppanina, avun antajana ja opastajana siellä, missä nuoret viettävät aikaansa. Yhteyden Saappaaseen saa päiväystyösihteerin puhelimesta 0400 271 734.

Päivi Kärkkäinen Säynätsalon vs. aluekappalaiseksi

Pastori **Päivi Kärkkäinen** toimii Säynätsalon alue seurakunnan aluekappalaisena 15.9. alkaen, sillä aluekappalainen **Harri Romar** aloittaa työnsä Laukaan seurakunnan kirkkoherrana.

Harri Romarin lähtöjuhlaa vietetään Säynätsalon seurakuntakodilla su 31.8. messun jälkeen. Romar pitää lähtösaarnan klo 10 alkavassa messussa.

Tikkakosken alue seurakunnan seurakuntapastori **Antti Toivio** siirtyy puolestaan Uuraisten kirkkoherraksi.

Tuhkahautausten määrä kasvaa tasaisesti

Jyväskylän krematorion käyttö kasvaa tasaisesti. Vuodesta 1995 lähtien krematoriossa on tuhkattu jo 10 000 vainajaa.

Viime vuonna tuhkauksia oli yhteensä 1003. – Mikäli tuhkahautausten osuus kaikista hautauksista pysyy loppuvuoden ajan samana, on tuhkahautausten osuus Jyväskylässä lähes 55 prosenttia, hautaustoimen päällikkö **Antti Pekuri** kertoo.

Krematoriota laajennettiin 2010. Jyväskylän lisäksi eniten vainajia tuodaan tuhkatavaksi Jämsästä, Laukaasta, Äänekoskelta ja Keuruulta sekä maakunnan ulkopuolelta merkittävästi myös Mikkelistä.

Konalan kirkko äänestettiin rumimmaksi

Konalan kirkko Helsingissä valittiin Suomen rumimmaksi kirkoksi *Helsingin Sanomien* verkköäänestyksessä.

Ääniä annettiin hieman yli 12 000, joista Konalan kirkon osuus oli 23 prosenttia. Vuonna 1973 valmistuneen kirkon on suunnitellut **Heikki Castrén**.

Äänestyksessä oli mukana myös Kortepohjan seurakuntakeskus Jyväskylässä. Kortepohjan osuus äänistä oli 0,8 prosenttia.

Kirkon on hoidettava omat ympäristöasiansa kuntoon

Kirkon ympäristöpäivillä kuullaan, mikä innostaa Greenpeace-aktivisti Sini Saarelaa toimimaan. Ympäristöpäivät heittävät seurakunnille haasteen rajoittaa kymmenen prosenttia metsistään luonnonsuojelualueeksi.

KAARINA HEISKANEN teksti
OLAVI KIVI kuva

Kirkko ottaa vastuuta ympäristön suojelusta monella tasolla. Kirkkolla on oma ympäristöjärjestelmä eli Kirkon ympäristödiplomi. Se on Kirkkohallituksen myöntämä todistus seurakunnalle, joka on sitoutunut kehittämään toimintaansa ympäristön kannalta jatkuvasti paremmaksi. Jyväskylän seurakunnalle diplomi myönnettiin vuonna 2011.

Kirkon käyttöön räätälöity ilmasto- ja energiavaroja seurakunta laskemaan hiilipäästönsä ja vähentämään niitä. Kirkko tekee ympäristökasvatusta muun muassa rippikouluissa ja erityisesti Vihreissä ripareissa, samoin hartauselämässä ja muissa tapahtumissa. Kirkon ilmasto-ohjelma on nimeltään *Kiitollisuus, kunniotus, kohtuus*.

Jyväskylän seurakunnassa ympäristönäkökulmaan kiinnitetään huomiota kaikilla työaloilla. Esimerkiksi hoitohaudon suositaan kotimaisia perennakasveja, ja kukkien kastelu käynnistyy iltaisin, jolloin veden haihtuminen on pienintä. Toimistotyöntekijät osallistuvat talkoisiin muun muassa vähentämällä tulostepaperin määrää. Teet ja kahvit ovat Reilun kaupan tuotteita. Jyväskylän seurakunta on järjestänyt Vihreitä ripareita.

– Ympäristökasvatus on iso asia. Henkilökunnan ympäristötietoisuutta on lisätty koulutuksen ja ympäristöoppaan avulla. Lisäksi olemme tutustuneet Mustankorkeaan, Ekocenteriin ja biokaasulaitokseen Laukaassa, luettelee Jyväskylän seurakunnan ympäristötoimikunnan puheenjohtaja, hautausmaaston päällikkö **Antti Pekuri**.

– Yksi tärkeimpiä tehtäviä on sitouttaa työntekijöitä ympäristötyöhön, Pekuri sanoo.

Mutta miksi kirkko viherpiipertää ympäristöasioissa? Eikö sen pitäisi keskittyä sielujen tarhaamiseen? Yhteiskunnan ja kestävän kehityksen asiantuntija, rovasti **Ilkka Sipiläinen** Kirkkohallituksesta sanoo, että ympäristötyö on ollut kirkon toiminnassa ulkokehällä. Nyt on toisin.

– Nykyaikaisessa kristillisessä uskossa ympäristöasiat ovat uskon ytimessä. Jumala on itsensä lahjoittava rakkaus, joka on läsnä kaikesuodussa, antaa ja ylläpitää elämää. Hän on läsnä vedessä, viinissä ja leivässä kirkon pyhimmissä toimituksissa. Kristuksen tuoma pelastus koskettaa ihmistä, ihmisten yhteisöjä ja koko luomakuntaa.

Kirkko tekee talkoita saman Luojan luoman maapallon puolesta kuin muutkin. Erityistä on usko kolmiyhdyttävään Jumalaan ja hengellisyys.

– Maapallo ei ole vain ainetta,

vaan se on myös Jumalan ruumis, kuten ekoteologi **Sallie McFague** sanoo. Näemme luomakunnassa pyhää ja arvokasta, sellaista mitä ei saa käyttää kohtuuttomasti hyväksi, Sipiläinen sanoo.

Sipiläisen mukaan on tärkeää, että kirkko hoitaa omat ympäristöasiansa kuntoon. Vasta sen jälkeen sillä on uskottava ääni ympäristökeskustelussa.

Sipiläinen kertoo, että moni seurakunta on perustanut luonnonsuojelualueita ja tehostanut energiankäyttöä omissa kiinteistöissään. Varsinkin remonttien yhteydessä seurakunnissa on otettu käyttöön energiapiiheyttä ratkaisuja. Esimerkiksi kaukolämpöön siirtyminen on merkinnyt samalla uusiutuvan energian käyttöön siirtymistä, ja Mäntyharjun seurakunta käyttää tätä nykyä maalämpöä.

Ekoteologiaan tutustuminen oli Ilkka Sipiläiselle ”toinen uskontulo”. Hän liespui autosta 15 vuotta sitten – työmatkat taittuivat pyöräillen –, kodin energiatarvikset on uudistettu ja ruokakoriin menee luomu- ja lähiruokaa sekä kasvispainotteista ruokaa.

Ympäristöpäivillä käsitellään muun muassa ympäristökasvatusta. Mukana on kirkon työntekijöitä papeista puutarhureihin ja ta-

Jyväskylän seurakunta on sisällyttänyt noin kahdeksan hehtaarin metsäalueen Metso-ohjelmaan. Suojelukohde on Korpilahdella Raidanlahden kylässä.

loushimiisiin. Ympäristöpäivillä seurakunnille esitetään metsähaaste, jotta monimuotoisuutta saataisiin turvata. Tavoite on, että jokainen seurakunta rajoittaa kymmenen prosenttia metsämaastaan luonnonsuojelualueeksi, että kirkot nimeisivät jonkin metsäalueen kirkokomiteaksi ja että seurakunnat luopuisivat isoista avohakkuista. Jyväskylän seurakunta on sisäl-

lyttänyt noin kahdeksan hehtaarin metsäalueen Metso-ohjelmaan. Alue sijaitsee Korpilahdella Raidanlahden kylässä Hanslampien pohjoispuolen puron varrella. Alueella on runsaslahouppuistoista metsää. Rauhoitus on voimassa vuoteen 2031 asti.

Ympäristöpäivillä Laajavuoressa 20.–21.8. puhuvat muun muassa kalastaja **Pentti Linkola** ja Greenpeace-aktivisti **Sini Saarela**.

Luterilaisen seurakunnan kirkko löytyy porttikongin takaa Vocnieksu-kadun varrelta. Neuvostovalian aikana kirkko toimi muun muassa koripallosalina.

Luterilaisessa kirkossa on sunnuntaiaamuisin kansainvälinen jumalanpalvelus englanniksi, ja sen jälkeen kokoontuu liettualainen seurakunta (kuvasa).

Hamsharjasta tehty risti.

Pyhiinvaeltajat konttaavat rappuja.

Hengissä

Perheen sunnuntai

Jeesuksen vielä puhussa väkijoukolla hänen äitinsä ja veljensä olivat tulleet paikalle. He seisivat ulkona ja tahtoivat puhua hänen kanssaan. Joku tuli sanomaan Jeesukselle: ”Äitisi ja veljesi ovat tuolla ulkona ja haluavat puhua kanssasi.” Mutta Jeesus vastasi sanantuojuille: ”Kuka on äitini? Ketkä ovat veljiäni?” Hän osoitti kädellään opetuslapsiaan ja sanoi: ”Katso, tässä ovat minun äitini ja veljeni. Jokainen, joka tekee minun taivaallisen isäni tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.”

Noloo, Jeesus, todella noloo!

Laajennettu perhekäsitys Jeesuksella. Miltähän se mahtoi äidistä ja veljistä tuntua? Jaa-a. Voi olla, että he olivat tyrmentyneitä ja hämmentyneitä. Ehkä tunteiden mylläkkä sisimmässä oli vähän enemmänkin...

Oletko miettinyt, mitä asiaa perheellä olisi Jeesukselle ollut? ”Tsemppiä” vai ”Oletko syönyt” vai ”Kyllähän puhutaan sinusta”. ”Siis Jeesus! Todella noloooo! Mitä sä oikein puhut pitkin kyllä ja kaupunkia?!” veljet ehkä olisivat nykykielellä sanoneet. Perhe ei voinut käsittää, mistä kaikista Jeesus puhui. Tai miksi hän tahtoi repiä alas juutalaisen lain ja sen noudattamisen. Jeesus kylläkin korosti, ettei laista katoa mitään tai se ei muutu, vaikka hän opettaa sen käytännön toteutusta toisin kuin oli tapana. Perhe ei nähnyt Jeesuksen puheen taakse tai sen syyvyyttä.

Miltä sinusta äitinä teksti kuulostaa? Ajattelen, että Maria-äidille Jeesuksen toiminta ei voinut tulla yllätyksenä. Niin kuin moni vanhempi, kyllä me jäämme miettimään omien lastemme kohdal-

la, mitähän heistä tulee. Ehkä Maria myös ajatteli, että mitä ihmettä tein väärin, kun asiat eivät nyt mene niin kuin kuvitellut. Miten lapseni kasvatin? Mutta toisaalta, Maria oli kuin Vaahterämäen Eemelin äiti, joka kirjoitti *Sattui ja tapahtui Eemelille* -päiväkirjaansa. Maria tallensi asiat sydämeensä ja jäi niitä miettimään. Pitkin matkaa hänelle annettiin viisauden sanoja Jeesuksesta. Enkeli, Elisabeta, paimenet, Idän tietäjät, Simeon ja Hanna... *Raamatussa* kerrotaan, miten Jeesuksen ensimmäinen tempaus jäädä 12-vuotiaana ”Isän luo temppeliin” jäi myös Marian sydämeen pohdittavaksi. Luukas kertoo: ”Kaiken, mitä oli tapahtunut, hänen äitinsä katki sydämeensä.”

Millaisena Jeesuksen suhde omaan perheeseen kuvataan Raamatussa? Jeesuksen lapsuudesta tai yleensä suhteesta perheeseensä ei *Raamatussa* puhuta paljon. Mutta toisaalta tämä juuri kertoo, että Jeesus eli ”perussettä” suhteesta perheeseensä. Se tarkoitti Jeesuksen juutalaisessa perheessä sitä, että lakia noudatettiin ja elettiin sen perimä-

don mukaan, että juutalaisen kansa on Jumalan oma perhe. Jeesus ja hänen perheensä ovat osa Abrahamin ja Saaran, lisäksi ja Rebeekan, Jaakobin, Leän ja Raakelin perhettä. ”Kunnioita isääsi ja äitiäsi” oli käskyistä se, jonka noudattamista harjoitettiin perheen ja suvun sosiaalisissa suhteissa.

Mikä on sinulle tämän tekstin tärkein asia? Olenkin miettinyt, miksi tämä evankeliumikohta on niin tärkeä asia, että se on talletettu *Raamattuun*. Mutta ”salaisuus” aukeaa Jeesuksen ajan perhekäsityksen ja ”kunnioita isääsi ja äitiäsi” -käskyn jännitteestä. Tärkeää on, että hän ravistelei meitä kulkemaan laajakaistalla suhteessa ihmisiin. Siis: tee vain pienintä mahdollista minimiä. Ja että Jumala on antanut toiset ihmiset meille rakastettaviksi, vaikka he eivät aina käyttäytyisi rakastettavasti. Jokainen, joka rakastaa Jeesusta ja Jumalaa, rakastaa myös ihmisiä. Ei vain niitä omia mukavia tyyppejä, vaan kaikkia. Siinä on haastetta. Mutta Jumala saa aikaan ihmeitä meissä!

Korpilahden jumalanpalvelus kuullaan radio Yle1:llä sunnuntaina 24.8. klo 10 Saarna aluekappalainen Marjut Haapakangas

Uutiset kertovat sodista ja kristittyjen vainoista. Tarttis vissiin tehdä jotain nisarta ja veljien auttamiseksi?

Aamen! Niin tarttis. Emme saa lannistua kauheuksista. Jos jaksat kaivaa *Raamatusta* Matteuksen evankeliumin ja sieltä ohjeet Jeesuksen opetuslapsille, niin saat huikaa rohkeutta. Siis: Matteuksen evankeliumi, luku 10 ja jakset 5–31. Nämä sanat ovat meille. Kipi kipi!

Joissakin yhteisöissä kehoitetaan jättämään perhe tai hylkäämään perheenjäsenejä, joka ei usko samalla tavalla kuin yhteisö. Sitäkö Jeesus tarkoitti? No OMG, ei siis tod! (Lue: no ei siis todellakaan!) Tämä tästä..

KIRKKOJEN AAMUNKOITTO

Kirkkojen ovet ovat taas auki Vilnassa. Aamunkoiton kirkossa oleva Musta Madonna kokoaa pyhiinvaeltajia pitkältä matkalta. Myös pieni luterilainen kirkko sinnittelee katolilaisemmistön keskellä.

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuvat

Nelihenkinen seurue on pyhiinvaelluksella Vilnassa. Määränpää on jo lähellä: Musta Madonna, joka on Aamunkoiton kirkossa Vanhan kaupungin kaakkoslaidalla. Matkan viimeinen osuus edistyy hitaasti, sillä kaikki ovat polvillaan. Jokainen rukoulee keskittyneesti, siirtyä seuraavalle askelmalle ja jää siihen taas rukouksen mittaiselle tauolle.

Mustan Madonnan edessä ylätasanteella on suuri määrä rukoulijoita. Vanha nainen rukoulee polvillaan, suljettiin silmin. Nuori äiti polvistuu ja neuvoo kahta lastaan sisälle, paikalliset rukoilemaan, turistit tutustumaan. Kurjimmassa kunnossa on uniaattikirkko, jossa jumalanpalvelukset pidetään ukrainaksi. Sen lattia on vuorattu erivärisillä mattoilla, seinät repotavat ja tuolit ovat eriparisia.

Suurin kirkoista on Vanhan kaupungin laidalla sijaitseva valkoinen katedraali, jonka yhdessä sivuhuoneessa on Torinon käärinliinan kopio. Neuvostovuosina se oli taidegalleria. Hetkittäin katedraalin kellojen ääni täyttää lähtien-

monen ulko- tai sisäseinältä löytyy kuva tai juliste, joka muistuttaa paavin vierailusta. Myös ortodoksisirkot sipulikuopoleineen ovat jälleen toiminnassa.

Se että kirkot ovat olemassa ja niiden ovet auki, on ihme. Kun Neuvostoliitto miehitti Liettuaa ja muita Baltian maita, kirkot suljettiin tai muutettiin kokonaan toiseen käyttöön. Kuten sekini Kazimierin kirkko, joka toimi ateismimuseona, ja jossa nyt soi kaunis urkumusikki kävijöiden iloksi. Vilnan kirkot on 23 uuden itsenäisyyden vuoden aikana päällisin puovillaan, suljettiin silmin. Nuori äiti polvistuu ja neuvoo kahta lastaan sisälle, paikalliset rukoilemaan, turistit tutustumaan. Kurjimmassa kunnossa on uniaattikirkko, jossa jumalanpalvelukset pidetään ukrainaksi. Sen lattia on vuorattu erivärisillä mattoilla, seinät repotavat ja tuolit ovat eriparisia.

Suurin kirkoista on Vanhan kaupungin laidalla sijaitseva valkoinen katedraali, jonka yhdessä sivuhuoneessa on Torinon käärinliinan kopio. Neuvostovuosina se oli taidegalleria. Hetkittäin katedraalin kellojen ääni täyttää lähtien-

noon. Suurella kirkon aukiolla nuoret skeittilevät ja lapset pelaavat jalkapalloa. Kirkkojen edustalla on kerjäläisiä, jotka odottavat ihmettä tapahtuvaksi; sitä ihmettä, että kirkkoon tulijan lähimmäisenrakkaus kouraisee kukkaronpohjaa.

– Olen ihminen, olen veli, kerjäläinen vetoaa ja esittelee ruhjoutunutta jalkaansa.

Pääkadun Gediminas-kadun varrella sijaitsee KGB-talo, jolla on nykyään suorasukainen nimi: Kansanmurhan museo ja tutkimuskeskus. Talon kellarikerroksessa on vankisellit ja kuulusteluhuoneet. Yksi ylempien kerrosten huoneista esittelee sitä, miten kirkko piti yllä henkeä ja toivoa ateismien vuosina ja karkotuksessa, johon Liettuan kansalaisia vietiin 1940-luvulla ja myöhemmin.

Karkotuksessakin järjestettiin pienimuotoisia jumalanpalveluksia. Nelisentin rukouskirja ja muovisen hamsharjan varresta kaiverrettu pieni risti kertovat kirkot olivat päätyä katolisten ihmisten haluisivat pitää ääriolois-

sen mielestä sikäläin epäilyttävä, että sen pääkonttori on Vatikaanissa – siis ulkomailla. Yhteydet pyrittiin panemaan poikki, pappien toimintamahdollisuuksia rajoitettiin ja kommunistit soluttivat pappiskoulutettavien joukkoon omia miehiään.

Luterilaisen kirkon kattoa koristaa pilvitaivasta esittävä maalaus. Neuvostovuosina kirkkosalissa pelattiin koripalloa.

Sunnuntaiaamuna kirkossa kokoontuu kansainvälinen seurakunta englanninkieliseen jumalanpalvelukseen, ja sen jälkeen on liettuankeilisen messun vuoro. Heinäkuisena sunnuntain messu alkaa suomalaisittain tutulla virrellä: *Kiitos nyt Herran* -sävel kajahtaa ilmoille.

Luterilaisia on Liettuan 3,7 miljoonasta asukkaasta piskuinen lauma, noin 20 000. Uuden itsenäistymisen alussa luterilaisilla oli ongelmia toimitilojensa kanssa. Kirkot vaativat kallista remontteja, ja joillakin paikkakunnilla luterilaiset kirkot olivat päätyä katolisten käyttöön.

Neuvostovuosina kirkko eli vai-

voinut solmia suhteita muihin eurooppalaisiin kirkkoihin sekä amerikkalaiseen Missouri-synodiin. Kirkko on tietoinen omasta identiteetistään, ja konservatiiviseksi sitä voisi sanoa – se ei esimerkiksi hyväksy naispappetta.

– Luterilainen kirkko antoi Lietuulle sen ensimmäisen kirjan, kielioipin ja ensimmäisen kansankielisen *Raamatussa*, muistuttaa pastori **Darius Petkunas** kirjoittamassaan selvityksessä, joka käsittelee luterilaisten asemaa Liettuassa.

Petkunas toteaa, että vapauden mukanaan tuoma maallistuminen uhkaa kirkkoa, joskin eri tavalla kuin kirkkoa selkeästi sortanut ateismi.

Niinpä kirkko satsaa nuorisotyöhön. Nuoria haastetaan osallistumaan kirkon musikkitoimintaan, diakoniaan ja avustamaan kirkon kouluissa. Moni seurakunta järjestää nuorille leirejä, ja varsinkin joka vuosi pidettävä yhteis-leiri on nuorten seurakuntalaisten huippukokoontuminen, johon osallistuu nuoria myös muista Baltian maista.

Kirkon salainen ase on musiikki, sillä liettualaiset ovat innokasta kuorokansaa.

Kolumni

Usko hyvän tekemiseen

Poikkesin lapsuuteni kotikirkon pihamaalla tervehtimässä vanhaa tuttua. Hän odotteli tapaamistamme yhtä valmiina kuin aina ennenkin. Sanaakaan emme vaihtaneet. Anoin hänelle pari lanttia ja sain vastalahjaksi hyvän mielen. Taputin ukkoa olkapäälle ja lähdin. Kyse oli kirkon oven pielessä seisoneen puiosen vaivaisukon kohtaamisesta. Lapsena kolikon kilauttaminen tuon jännittävän hahmon uumeniin oli minulle olennainen osa jokaista kirkkokäyntiä. Alitajunnan uumeniin painui tietoisuus lähimmäisten auttamisen ja jumalanpalveluksen kuulumisesta yhteen?

Vaivaisukat monien vanhojen kirkkojen portinpielissä ovat nykyäänkin vahva symboli siitä, että hyvän tekemisen sisältö kirkon perustehtävään. Kirkon sisällä käännytään kohti altaria ja kätekydytään, virren sanoin, Hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan. Kuitenkin heti kirkon ulko-ovelta katsellaan maailmaan ja lähdetään tekemään hyviä tekoja. Seurakunnat olivat aikoinaan aloittamassa laupeudentyötä niin köyhien, sairaiden kuin orpojen parissa ja myös koulutuksen antaminen nähtiin tärkeäksi osaksi hyvän tekemistä. Aikojen myötä niin auttamisen tavat kuin kirkon rooli yhteiskunnassa ovat muuttuneet, mutta itse perusasetelma ei ole muuttunut. Kristittyinä uskomme kaiken hyvän lähteeseen, Jumalaan, mutta myös siihen, että voimme itse toimia hyvyyden kanavina tai vaihtoehtoisesti padota hyvyyden.

Tulevan syksyn seurakuntavaalien tunnuslause on ”Usko hyvän tekemiseen”. Tämä teema on ajankohtainen ja tärkeä vaalivuoden jälkeenkin. Uskoa hyvän tekemiseen tarvitsee jokainen omassa arjessaan elämäntilanteestaan ja yhteiskunnallisesta asemastaan riippumatta. Hyvinvointiyhteiskunta ei toteudu yhtä tavalla painamalla, vaan silloin, kun kaikilla tasoilla perheistä julkisyhteisöihin, pienestä koululaisesta valtion ylimpään päättäjään, on uskoa hyvän tekemiseen. Luottamusta siihen, että omilla ehkä pienilläkin teoilla on mahdollisuus ylittää välintäjä-mättömyyden ja välittämisen kuilu.

Vaalitunnus herättelee lisäksi huomaamaan kirkon toiminnan laajaa ja hyvää merkitystä niin paikallisella tasolla kuin maailmanlaajuisesti. Toivottavasti teema saa jokaisen pohtimaan myös omia mahdollisuuksiaan seurakuntavastuun kantamiseen. Näinä aikoina perusteilla olevat seurakuntavaalien valitsijayhdistykset etsivät ehdokkaita listoilleen. Lokakuun lopulla ja marraskuussa onkin sitten äänestäjien vuoro. Jokainen annettu ääni on pieni uskon ilmaus hyvän puolesta

Arto Viitala
kirkkoherra
Jyväskylän seurakunta

Tänään rukoilen

Turvallista kouluvuotta

Rukoilen, että lasten kouluvuosi sujuisi turvallisesti. Että jokaisen koulupäivän voisi aloittaa levollisin mielin.

Rukoilen hyviä kavereita ja iloa opiskeluun.

nainen 47v.

Kova isku koko kylälle

Saakosken koululla Korpilahdella alkoi viimeinen lukuvuosi. Kyläläiset taistelevat vielä koulun säilyttämisen puolesta.

SIRPA KOIVISTO teksti
SAMI SAARENPÄÄ kuva

Koulun pihalla lapset leikkivät ja telmivät, kuten aina ennenkin. Haikeutta ei ole vielä ilmassa. Koulun johtavan opettajan **Mari Tiainen** mukaan pienemmät koululaiset eivät vielä oikein ymmärrä, mitä koulun lakkauttaminen merkitsee.

Tiainen suhtautuu tilanteeseen rauhallisesti, onhan koulun puolesta taisteltu viimeiset kymmenen vuotta.

Taistelut ei Jyväskylän kaupungin sivistyslautakunnan keväistä lakkautuspäätöstä nytkään niellä. Koulun vanhempaintoimikunta ja kyläyhdistykset ovat laatineet yhteisen oikaisun, jossa vaaditaan lakkautuspäätöksen kumoamista.

– Olemme käyttäneet paljon voimavaroja ja vapaa-aikaa, jotta ymmärrettäisiin, mitä koulun lakkauttaminen tarkoittaa. Toivomme, että järki voittaa ja lakkautuspäätös kumotaan, vanhempaintoimikunnan puheenjohtaja **Mari Josefsson** ja Horkan kyläseuran puheenjohtaja **Sirkku Mennala** huomauttavat.

Koulun lakkautus koskettaa molempia myös henkilökohtaisesti. Josefssonin vanhin poika aloitti juuri kolmannen luokan ja nuorempi poika olisi tulossa ensimmäiselle luokalle ensi syksynä. Mennalan lapset ovat toisella ja kuudennella luokalla.

Jyväskylän kaupunki on rokottanut pieniä kyläkouluja kovalla kädellä. Korpilahdella on muutamassa vuodessa lakkautettu Vespuolen ja Hurrin kyläkoulut sekä viimeisimpänä Saakosken koulu.

– Hurrin koulun lakkauttamisen jälkeen annettiin ymmärtää, että Korpilahden kouluverkko on jo karsittu riittävästi, mutta vajaa puoli vuotta myöhemmin listalla oli jälleen kyläkoulu Korpilahdella, nyt Saakosken koulu, Mennala hymähtää.

– Pienet kyläkoulut ovat olleet koko ajan ajohajdhiin kohteena. Missään ei selvitetä perusteellisesti, mistä muusta voitaisiin säästää.

Saakosken koulun lakkauttamisella on Mennalan mukaan arvioitu säästettävän vuosittain 200 000 euroa.

– Meillä on esittänyt vaihtoehtoisia säästökohteita, jos tässä on kysymys vain rahasta.

Oikaisuvaatimus tulee sivistyslau-

takunnan käsittelyyn mahdollisesti syksyn ensimmäisessä kokouksessa. Oikaisuvaatimuksen tueksi on koottu monta faktaa, joita ei Josefssonin ja Mennalan mielestä huomioitu riittävästi päätöstä tehtäessä.

– Yhtenäiskoulun tilaongelma ja selvittämättömät sisäilmaongelmat, Saakosken määrittäminen Jyväskylän Kylähelmi-alueeksi, minkä pitäisi tarkoittaa olemassa olevien palvelujen säilyttämistä ja kehittämistä, kylän hyvä sijainti..., Mennala luettelee.

– Lisäksi Saakoski on terve koulu, jossa ei ole sisäilmaongelmia, eikä oppilasmäärä ole suinkaan vähenevä, vaan kasvava. Saakoskelle on rakennettu joka vuosi useita omakotitaloja.

– Käsiä sitovia päätöksiä ei pitäisi tehdä tässä vaiheessa. Lakkautuksen voi tehdä myöhemmin, jos siihen on tarvetta, Josefsson ja Mennala toteavat.

Saakosken koulussa on tällä hetkellä 36 oppilasta. Pari vuotta Saakoskella opettanut Mari Tiainen on viihtynyt pienessä kyläkoulussa hyvin.

”Tuntuu siltä, ettei pienissä kyläkouluissa nähdä mitään hyvää. Lapset ovat pelkkä kuluera.”

– Onhan täällä paljon hyviä puolia. Koska koululaisia on vähemmän, jokainen lapsi voidaan ottaa yksilöllisesti huomioon. Ympäriä luonto tarjoaa erilaisia oppimisympäristöjä. Pystymme helposti liikkumaan koulun ympäristössä ja pitämään esimerkiksi koulutunteja luonnossa. Pienessä koulussa lapset oppivat myös eritavalla sosiaalisesti toisiltaan kuin isommassa koulussa. Lapset, joilla on erityistarpeita, otetaan hyvin joukkoon mukaan.

Puutteitakin toki on, Tiainen myöntää. Saakosken koulussa ei ole esimerkiksi tiloja sisäliikuntaa, teknistä työtä ja atk:ta varten.

Saakosken sekä muiden lähikylien asukkailla kyläkoulu on kuitenkin

muutakin kuin koulu.

– Se on maaseudun monipalvelupiste, muistuttaa Mari Josefsson.

– Koulun lakkauttaminen merkitsee paitsi koulun, myös monia kyläläisiä koskettavien palveluiden katoamista. Muun muassa vanhusten virtapiirin, kansalaisopiston ryhmien ja monen muun toiminnan loppumista.

Kyläkoulujen puolesta taistelemine on tiivistänyt Korpilahden eteläisten kylien, Hurrin, Saakosken ja Ahvenus-Puolukka-Särkijoen kyläyhdistysten toimintaa.

– Meillä on totuttu puhaltamaan yhteen hiileen, Sirkku Mennala toteaa.

Saakoski on vireä kylä kivenheiton päässä Jämsän keskustasta, eikä Jyväskyläänkään ole kuin puolen tunnin ajomatka.

– Yhtään taloa ei ole kylässä tyhjiällä, ja koko ajan rakennetaan lisää, Saakosken kyläyhdistyksen puheenjohtaja **Jaakko Nieminen** kehuu.

Koulu on kylän viimeisiä kaupungin tarjoamia peruspalveluja, siksi koulun lakkauttaminen on kova isku koko kylälle, Nieminen sanoo.

– Tuntuu siltä, ettei pienissä kyläkouluissa haluta nähdä mitään hyvää. Lapset ovat pelkkä kuluera. Samaan aikaan puhutaan pienempien luokkakokojen puolesta, mutta eipä näitä puheita noteerata mitenkään. Millaisiin säästöihin koulun lakkautuksella päästään? Pystyykö sitä kukaan edes laskemaan, Nieminen kysyy.

Saakosken kylän tulevaisuuteen Nieminen suhtautuu kuitenkin luottavaisena.

– Eihän kylä tästä mihinkään häviä. Ihmisiä muuttaa Saakoskelle kaikesta huolimatta. Koululle on selkeä tarve, ja se on tärkeä osa alueen vetovoimaa. Varsinkin lapsiperheet arvostavat maaseudun rauhaa ja lähikoulu. Korpilahden etu on, että täällä on koulukapasiteettia tulevaisuudessaakin.

– Täällä on ennenkin puhallettu hyvin yhteen hiileen ja uskon, että alue pysyy vahvana jatkossakin.

Saakosken koulussa koulutyö jatkuu entiseen malliin. Jos lakkautuspäätös pysyy voimassa, Korpilahden yhtenäiskouluun tutustutaan ja muutokseen sopeudutaan vähitellen lukuvuoden aikana.

– Ja keväällä järjestämme avoimen kevätjuhlan, johon kaikki ovat tervetulleita mukaan, Mari Tiainen kertoo.

Viimeinen kouluvuosi käynnistyi Saakosken koululla vielä iloisissa tunnelmissa. Välitunnilla riittää mukavaa tekemistä. Korkeushyppäyspaikalla Milla Jokinen (etualalla), Pinja Hasselberg (takana vas.), Jenna Vanhatalo, Isabella Itäniemi ja Stina Krogars kokeilevat, kuka hyppää korkeimmalta. Koulunjohtaja Mari Tiainen seuraa tyttöjen touhua.

Heli (vas), Eeva ja 3,5-vuotias Vuokko Hänninen asuvat Jyväskylän Sulussa. Perheen kasvaminen ei ole juuri tällä hetkellä ajankohtaista. Eevalla on vielä mahdollisuus synnyttää oma lapsi. Heli ja Eeva odottavat myös avioliittolain menemistä läpi. Tämän jälkeen he menisivät virallisesti naimisiin.

Lapsiperheen arkea kaikilla mausteilla

Heli ja Eeva Hänninen ovat olleet yhdessä kohta kahdeksan vuotta. He elävät tavallista lapsiperheen arkea, johon kuuluu valvomista, suoria sanoja, sovintoja ja onnea. Tällä hetkellä pari haaveilee isoista häistä.

PETRI KANANEN
teksti ja kuva

Heli ja Eeva Hännisen yhteiselämä alkoi Helsinki Pride -tapahtuman paluujunassa vuonna 2006 yhteisen ystävän tutustuttamana.

– Katsoin kai Eevaa silleen, että vaikuttaapa tosi fiksulta tai jotenkin kiinnostavalta tyypiltä, Heli muistelee.

Eeva asui Oulussa ja Heli Jyväskylässä. Aikansa kaupunkien väliä kuljettuaan pari asettui Jyväskylään. Tällä hetkellä Eeva toimii ohjelmistokehittäjänä ja Heli kirjastovirkailijana.

Viisi vuotta sitten Heli ja Eeva menivät naimisiin – virallisemmin solmivat rekisteröidyn parisuhteen. Reilun vuoden kuluttua tästä Heli synnytti perheeseen tytön, nyt kolme ja puoli vuotta vanhan Vuokon.

– Vuokko on kauhean ihana, mutta omapäinen – samalla aika rauhallinen, niin kuin mekin olemme, Eeva toteaa.

Millainen prosessi lapsen saamisen oli sateenkaari-parille?

– Ei se sen ihmeempi ollut ajatuksen tasolla kuin heteroparillakaan. Olin pitkään sitä mieltä, että en halua lapsia ollenkaan. Sitten täyten kolmekymmentä vuotta, ja kaverit alkoivat saada lapsia. Koin jonkin valaistumishetken, että minäkin haluan lapsen, Heli sanoo.

– Olin jo pitempään tiennyt, että haluan lapsen. Siitä kun se ajatus lähti, niin kaikki tapahtui suhteellisen nopeasti, Eeva kertoo.

Heli ja Eeva Hänninen ovat kotihmisiä. Nuorena he jaksivat juhla kaupungilla, sittemmin bailaaminen on jäänyt vähäiseksi. Nykyään parisuhteelle jää aikaa, kun Vuokko nukahtaa yönulle.

– Olemme sellaisia kotihmiä, Eeva sanoo.

– Onneksi on hoitoapuakin, niin joskus saa sellaisen irtioton, että pääsee käymään teatterissakin ja syömässä, Heli kertoo.

Vuokon syntymän myötä perheeseen tulivat vauvaperheen katkonaiset yönöt. Vaikein jakso oli lapsen ensimmäinen vuosi. Perhe

sai kuitenkin apua neuvolasta.

– Ehkä eniten vaikuttaa väsymys. Jos ei ole saanut nukuttua, niin riidan saa kehitettyä mistä vain. Jos on saanut nukkua, niin ei haittaa, että on sotkuista, Heli sanoo.

– Me kyllä aika suoraan sanotaan toisillemme asiat. Ei jäädä kymyilemään omiin looseihin vaan käsitellään asiat ja sovitaan, Eeva tuumaa.

Eeva huomasi jo ala-asteella, että tyttöt kiinnostivat häntä poikia enemmän. Hänellä oli jossakin vaiheessa myös poikaystävä. Molemmat vanhemmat tiesivät lapsensa suuntautumisen ennen asian kertomista.

Helin lapsuuden ympäristössä heterous oli normi.

Yläkouluikäisenä Heli järkytti äitiään kertomalla kaverinsa homoudesta. Äidin homovastainen mielipide muuttui yhteenoton jälkeen. Heli alkoi itsekin ajatella, että samaa sukupuolta rakastaminen on hyväksyttävää. Matka siihen oli kuitenkin pitkä.

Äidille Helin seksuaalinen suuntautuminen ei ollut yllätys, eikä Helin tarvinnut tulla koskaan niin sanotusti kaapista ulos.

– Taisin vain viiedä yhden tyttöystävän kotiin ja se siitä soljui.

Heli Hännisen mielestä homoudesta keskustellaan nykyään paljon enemmän. Tasa-arvoinen avioliittolaki alkaa olla hänen mielestään monelle leimaa vaille valmis.

– 2000-luvun alussa homot olivat sellaisia hirveän kliseisiä hahmoja, ja nyt voidaan olla jo vakavasti otettuja perheitä.

– Kun avioliittolaki saadaan läpi, pidetään uudet häät, niin päästään oikeasti naimisiin. Meillä oli aikoinaan hyvin pienet häät, nyt voisi pitää isommat, koska se on tosi iso asia, Eeva suunnittelee.

Lisää lapsia perheeseen?

– Meillähän on mahdollisuus, kun minä olen synnyttänyt, että Eevakin voi vielä synnyttää. Me voidaan sitä vielä harkita muutama vuosi. Tämä on etu, kun on naispari, Heli sanoo.

Jyväskylän seurakunta auraa tietä muille seurakunnille

PETRI KANANEN teksti

Jyväskylän seurakunta on ensimmäisenä evankelis-luterilaisena seurakuntana yhteistyökumppanina sateenkaari-parille tarkoitetussa Rikasta minua -parisuhdeviikonlopussa.

Vaikka seurakunta on mukana parisuhdeviikonlopussa, niin kaikki sateenkaari-parit ovat tervetulleita paikalle osallistujien uskonnosta riippumatta. Viikonlopun sisältö on järjestäjänä toimivan Kataja-Parisuhdekeskus ry:n laatima.

Jyväskylän seurakunta järjestää

parisuhde-toimintaa, joka on avointa kaikille. Samalla seurakunnassa on paljon erilaisia vertaisryhmiä.

– Sateenkaari-parien on ehkä helpompi tulla, jos kysymyksessä on vertaisryhmä. Heillä on monesti ympärillään sukulaisten ja ympäristön paine, Jyväskylän seurakunnan perhetyöntekijä **Anne Savolin** toteaa.

Omassa työssään Savolin kohottaa hetero- ja homopareja. Hän on huomannut, että perheeseen syntyvät lapset madaltavat sateenkaari-parien kynnystä seurakunnan

toimintaan osallistumiseen.

Jyväskylän Seta on yksi Rikasta minua -parisuhdeviikonlopun yhteistyökumppaneista. Jyväskylän Setan hallituksen puheenjohtaja ja Jyväskylän seurakunnan varavaltuutettu **Petri Janhunen** on äärettömän ylpeä siitä, että Jyväskylän seurakunta on myös mukana parisuhdeviikonlopussa.

– Kiitän ja kumarran seurakuntaa avoimuudesta. Tämä antaa myös pienemmille evankelis-luterilaisille seurakunnille esikuvan. Janhunen muistuttaa, että kir-

kossa on myös seksuaaliseen vähemmistöön kuuluvia. Hän pitää tärkeänä, että seurakunta tukee heidänkin arkeaan.

Rikasta minua -parisuhdeviikonlopun järjestäjä Kataja-Parisuhdekeskus ry on käynnistänyt tänä vuonna kolmivuotisen Sateenkaari-parit-projektin RAY:n tukemana.

Rikasta minua -parisuhdeviikonloppu Sarpatin leirikeskuksessa Tikkakoskella 12.–14.9.2014. Tiedustelut: nina.autio@parisuhdekeskus.fi

KUULUTUS ÄÄNI-OIKEUTETTUIJEN LUETTELOSTA

Jyväskylän seurakunnassa toimitetaan 9.11.2014 seurakuntavaalit, joissa valitaan jäsenet kirkkovaltuustoon.

Äänioikeutettujen luettelo on valvonnan alaisena nähtävänä tiistaina 2.9.2014 kello 10–14 ja keskiviikkona 3.9.2014 kello 15–19 Jyväskylän seurakunnan kirkkoherranvirastossa, osoite Tellervonkatu 5, Jyväskylä.

Äänioikeutettujen luetteloon äänioikeutetuiksi on merkitty kaikki viimeistään 9.11.2014 16 vuotta täyttävät kirkon jäsenet, jotka on 15.8.2014 merkitty tämän seurakunnan läsnä oleviksi jäseniksi.

Oikaisuvaatimuksen äänioikeutettujen luettelosta saa tehdä se, joka katsoo, että hänet on oikeudettomasti jätetty pois äänioikeutettujen luettelosta tai että häntä koskeva merkintä on luettelossa virheellinen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti ja jätettävä 5.9.2014 kello 16.00 mennessä Jyväskylän seurakunnan kirkkoherranvirastoon osoite Tellervonkatu 5, Jyväskylä.

Vaalilautakunta käsittelee oikaisuvaatimuksia 1.10.2014 pidettävässä kokouksessaan.

Jyväskylä 27.5.2014
Jyväskylän seurakunnan
vaalilautakunnan puolesta
Puheenjohtaja Armas Laatinen

KasvOkka.in

Kansanlähetysspäivien 2014 kiitosilta

Huhtasaun kirkolla keskiviikkona 27.8. klo 18. Mukana päivien johtajat ja työryhmien vetäjät, Reino Saarela, Matti Mertanen. Puheenvuoroja, lauletaan Viisikielistä. Tarjoilu.

Juhlan Päikke
Pito- ja juhlapalvelu
PUNAINEN PIRTTI
Ilmarisenkatu 20, 40100 Jyväskylä
p. (014) 378 1802 www.punainenpirtti.fi

Jalkahoidot, hieronnat ja lahjakortit
Hierontapiste Iisopista
Liisa Nipuli, Kauppakatu 28 A 54
Puh. 050 362 2744

yli 60-v Elämän palvelu

- Täyden palvelun hautaus toimisto -

Somman
hautauspalvelu
Puistokatu 2 Kolmikulma Jyväskylä
014 217 879
somman@pajunkukka.fi
www.pajunkukka.fi
ma-pe 9-17, tai sopimuksen mukaan

PESUMESTARIT Palokankaantie 7, 40320 Jyväskylä

AVATTU UUSI MATTOPESULA

- Mattojen kone- ja laakapesu
- Peitot, petauspätkät ja tyynt
- Sohvakalusteiden pesu
- Tekstiilipesurin vuokraus
- Siivousaineet ja -välineet
- Kiinteistömatot

Kuljetuspalvelu
Avoinna
ma-pe 8-17

Puh. 044 760 7787

Kummiohjelma tukee köyhyysloukussa eläviä perheitä

TEIJA LAINE teksti
KARI SALONEN kuva

Punertavaa autiomaan hiekkaa, muutama vihertävä pensas tasa-painottamassa kuivaa maisemaa. Autiomaan ympäri Mauritanian pääkaupunkia, Nouakchotia. Olen tullut tutustumaan kummioppilaiden kodeissa sekä lääkärintarkastukseen.

Terveydenhoitoon kuuluu myös säännöllinen matokuuri. Kuumassa Afrikassa ripulia ja anemiaa ja näiden myötä väsymystä ja heikkoutta aiheuttavat loiset ovat yleisiä. Hiekkapölykin levittää matoja, joten hyvä perushygieneiakaan ei ole täydellinen suoja tälle vaivalle.

Oppaamme, Bienfaisance Sans Frontiers -järjestön tiedottaja-sihtööri **Rokhaya Kamara** ja kummi-hankkeesta vastaava **Moussa Kande-ga**, vievät meidät Sebkan kort-

Fatou Aidara kertoo Teija Laineelle, miten koulunkäynti sujuu sairaudesta huolimatta. Fatou sairastaa vaikeaa lihasrappeumaa.

telin kouluun numero 11, jossa on 85 kummioppilasta. Menemme opettajainhuoneeseen lasten kummioppilaiden kanssa.

Kummiohjelma sisältää kummioppilaiden kuukausiavustukset, tukiopetuksen sekä koulumateriaalin oppilaille ja opettajille. Nyt hän käyttää pyörätuolia. Fa-tou on iloinen mahdollisuudesta käydä koulua. Koulu sujuu hyvin, vaikka kulkeminen autokyydillä onkin välillä vaivalloista.

Tyttöjen arvostus on lisääntynyt kummiohjelman myötä. Siksi erityisesti tytöt hyötävät tukiopetuksesta, ja keskeytysten määränkin on vähentynyt. Mauritanian kummiohjelman painopiste on tyttöjen koulutuksen tukemisessa.

Rokhaya Kamara kertoo 12-vuotiaasta työstä, jonka vanhemmat olivat antaneet vaimoksi vanhemmalle miehelle 20 dollarilla. Tyttö tuli pian raskaaksi, ja mies lähti omille teilleen. Tyttö elää vanhempiensa kotona. Koulu on keskeytynyt ja tulevaisuus hämärän peitossa.

Kummiohjelma pyrkii taistelemaan tällaista käytäntöä vastaan vaikuttamalla asenteisiin.

oppilaista. Hän sairastaa vaikeaa lihasrappeumasairautta, mutta kummituen avulla hän voi käydä koulua, sillä tukirahalla on mahdollista järjestää autokyyti koululle. Alakouluikäisenä hänellä alkoi olla tasapainohäiriöitä kävellessä. Nyt hän käyttää pyörätuolia. Fa-tou on iloinen mahdollisuudesta käydä koulua. Koulu sujuu hyvin, vaikka kulkeminen autokyydillä onkin välillä vaivalloista.

Tyttöjen arvostus on lisääntynyt kummiohjelman myötä. Siksi erityisesti tytöt hyötävät tukiopetuksesta, ja keskeytysten määränkin on vähentynyt. Mauritanian kummiohjelman painopiste on tyttöjen koulutuksen tukemisessa.

Rokhaya Kamara kertoo 12-vuotiaasta työstä, jonka vanhemmat olivat antaneet vaimoksi vanhemmalle miehelle 20 dollarilla. Tyttö tuli pian raskaaksi, ja mies lähti omille teilleen. Tyttö elää vanhempiensa kotona. Koulu on keskeytynyt ja tulevaisuus hämärän peitossa.

Kummiohjelma pyrkii taistelemaan tällaista käytäntöä vastaan vaikuttamalla asenteisiin.

Teija Laine toimii Suomen Lähetysseuran työalue-tiedottajana ja kummituon yhdyskuntajohdossa Senegalissa ja Mauritanian alueella. Hän on Palokan alue-seurakunnan nimikkolähettiläs ja virkavapaalla Palokan alue-seurakunnan aluekappalaisen virassa.

www.suomenlahetykseura.fi/kummit

Palveleva puhelin etsii ja kouluttaa uusia päivystäjiä

KAARINA HEISKANEN teksti ja kuva

Keski-Suomen Palveleva puhelin etsii jälleen uusia päivystäjiä.

Päivystäjän tehtävässä tarvitaan taitoa kuunnella sekä kykyä itsenäiseen ja sitoutuneeseen työskentelyyn. Soittajan ei tarvitse esitellä itseään, ja myös päivystäjät toimii nimettömänä. Käydyt keskustelut ovat ehdottoman luottamuksellisia. Tarjoamme mahdollisuuden kehittyä tehtävässä säännöllisen työnohjauksen ja jatkokoulutuksen avulla, Jaana

aikana koulutusta tehtävässä toimimiseen. Päivystäjän tulee olla ev.lut. seurakunnan jäsen.

Päivystäjän tehtävässä tarvitaan taitoa kuunnella sekä kykyä itsenäiseen ja sitoutuneeseen työskentelyyn. Soittajan ei tarvitse esitellä itseään, ja myös päivystäjät toimii nimettömänä. Käydyt keskustelut ovat ehdottoman luottamuksellisia. Tarjoamme mahdollisuuden kehittyä tehtävässä säännöllisen työnohjauksen ja jatkokoulutuksen avulla, Jaana

Ristonmaa sanoo.

Yksinäisyys on suurin keskustelujen aihe. Yksinäisyys liittyy mielen-terveyskysymyksiin, parisuhdeongelmiin ja työpaikan kohtaisiin. Ihmissuhteisiin liittyvät vaikeudet ovat keskeisesti esillä käydyissä keskusteluissa. Palveleva puhelin tarjoaa apua myös silloin, kun soittaja haluaa keskustella elämän suurista tai pienistä kysymyksistä.

Ihmiset miettivät paljon myös hengellisiä kysymyksiä, arvoja, elämäntapaa sekä kasvatusta ja perhe-elämää. He haluavat jakaa kysymyksiään jonkun vierellä kulki-jan kanssa. Keskusteleminen voi auttaa monia ajautumasta syvempiin elämän kriiseihin, Ristonmaa toteaa.

Keski-Suomessa toimintaa on ollut jo 45 vuotta, ja valtakunnallisesti Palveleva puhelin on toiminut 50 vuotta. Palveleva puhelin on ev.lut. kirkon auttava puhelin, joka palvelee kaikkialla Suomessa. Toiminnan alkuaikoina Palvelevan puhelimen vastaajat olivat pääasiassa seurakunnan työntekijöitä. Vähitellen tehtävään alettiin kouluttaa vapaaehtoisia päivystäjiä. Nykyään vapaaehtoisten osuus on huomattavasti seurakunnan työntekijöiden osuutta suurempi.

Palvelevan puhelimen päivystys on numerossa 01019 0071 sunnuntaista torstaihin klo 18–01 ja perjantaina ja lauantaina klo 18–03.

Elämässä sattuu. Jos pahasti sattuu, siitä seuraa murtuma. Murtuma voi olla uuden kasvun alkua. Kuunteleva lähimmäinen voi auttaa kohti kasvua.

Jordanian ja Pyhän maan piispa vaatii väkivallan lopettamista

SLS ja KUA teksti
ATC kuva

Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilaisen kirkon piispa ja Luterilaisen maailmanliiton presidentti **Munib Younan** vaatii välitöntä väkivaltaisuuksien lopettamista Israelin ja Palestiinan välillä. Väkivaltaisuuksien lopettaminen on suurta kärsimystä. Alueen ih-

miset ovat piispan mukaan pelot-taan ja turhautuneita.

Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilainen kirkko tuomitsee kaikki molempien osapuolten harjoittamat väkivaltaisuuksien lopettamista Israelin ja Palestiinan välillä. Väkivaltaisuuksien lopettaminen on suurta kärsimystä. Alueen ih-

Kirkko ei Younanin mukaan hyväksy minkäänlaista väkivaltaa konfliktin ratkaisemiseksi.

Luterilaisen maailmanliiton (LML) pääsihteerinä pastori **Martin Junge** painotti, että LML tukee Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilais-ta kirkkoa sen vaatimuksissa.

Jordanian ja Pyhän maan kirkon maltillisuuden ääni ja vaatimus osapuolten väliseen dialogiin ovat tärkeämpiä kuin koskaan ennen, Junge sanoo.

Jordanian ja Pyhän maan evankelis-luterilainen kirkko on Suomen Lähetysseuran (SLS) kumppani-kirkko. Lähetysseura on Luterilaisen maailmanliiton jäsen.

Suomen Lähetysseura on antanut 50 000 euroa gazalaissiviilien sairaanhoidon varmistamiseen. Myös Kirkon Ulkomaanapu (KUA) on myöntänyt katastrofirahastostaan 50 000 euroa kotinsa menettäneiden perheiden auttamiseen.

Molemmat osapuolet ovat vastuussa siitä, että apu saadaan perille. Siviileihin kohdistuvat iskut ovat tuomittavia, ja ne on lopetettava. Myös kansainvälisen yhteisön ja Suomen ulkopoliittisen johdon on tuomittava iskut humanitaarisiin ja siviilikohteisiin, Kirkon Ulkomaanavun vaikuttamistyön johtaja **Aaro Rytönen** toteaa.

Kolmevuotias Hamdan Moh'd Abdo on kotoisin Shajajeyasta. Hän on hoidettavana sairaalassa, joka keskittyy auttamaan pommitusten uhreja.

Parisuhteen palikat paikalleen

KAARINA HEISKANEN teksti

Kaipaako parisuhteenne pientä pintaremonttia? Sellaiseen on mahdollisuus Suhteellisen kivaa -parisuhteen iltapäivässä. Asunomessujen jälkimainingeissa on hyvä tarkistaa, että pariskunnalla on yhteiset rakennuspiirustukset ja perusta kunnossa. Parisuhteen iltapäivässä asetellaan paikoilleen parisuhteen palikoita.

Parisuhteen palikat on kirkon perhetyötä. Palikat havainnollistavat, millaisista asioista parisuhde koostuu. Pohjimmaisena on sitou-tuminen, ja sen päälle ladotaan

seksuaalisuus, tunteet, riitelty, teot ja sanat. Ullakolla ovat luottamus ja autteelle tuo rakkaus.

Parisuhteen iltapäivässä pohdi-taan näitä parisuhteen osia.

Suhteellisen kivaa! - pari-suhteen iltapäivä sunnuntaina 5.10. klo 16 Kuokkalan kirkolla. Lastenhoito jär-jestetty. Ilmoittautuminen facebook.com/suhteellisen-kivaa tai 050 380 0583.

Lisätietoja:
www.parisuhteenpalikat.fi

Neuvo erovanhemmille: Älä unohda lasta

KAARINA HEISKANEN teksti

Puolisot eroavat toisistaan, mutta lapset eivät eroa vanhemmistaan. Niinhän sen ainakin pitäisi men-nä. Erokriisissä vanhemmat eivät useinkaan ajattele, että vanhemmuus jatkuu läpi koko elämän.

Oman suhteen ja oman tulevai-suuden selvittely saattavat täyttää aikuisen ajatukset, ja lasten tilan-nea jää sivuosaan. Lapsen tarpeiden asettaminen etusijalle helpot-taa lapsen selviytymistä erosta ja lisää aikuisen ymmärrystä van-hempien keskinäisen suhteen mer-kityksestä.

Erovanhempia auttaa Vanhemman neuvo -kurssi. Sen tavoitteena on lapsen menetyksen mini-moiminen ja keskinäisen yhteis-työvanhemmuuden tukeminen vanhempien erotessa.

Vanhemman Neuvo -ryhmä on ammatillisesti ohjattu vertaistuki-ryhmä eronneille ja eropäätöksien

tehneille. Ryhmässä keskustellaan muun muassa eron tuomista muutoksista lapsen ja aikuisten arkeen. Ryhmän tarkoituksena on auttaa vanhempia huomioimaan lapsen tarpeet sekä tukea eron jäl-sein kaan ajattele, että vanhemmuus jatkuu läpi koko elämän.

Jyväskylän seurakunta järjestää alkavana syksynä Vanhemman Neuvo -kurssin. Maksuttomaan ryhmään mahtuu kahdeksan ihmistä, ja se täytetään ilmoittautu-misjärjestyksessä haastattelujen jälkeen.

Vanhemman Neuvo -ryhmä kokoontuu 8 kertaa kes-ki- ja torstai-iltoina klo 17–19.30. Kokoontumiset ovat 17.9., 24.9., 1.10., 8.10., 22.10., 29.10., 5.11. ja 12.11. Perhe-asian neuvottelukeskuksesta, Kiltisenkatu 4, 2.krs., Tied. ja ilm. perhetyöntekijä Anne Savolin 0503800583 ja perheneuvoja Kirsti Pasanen 0143347800.

Palvelevan puhelimen peruskurssi

Oletko kiinnostunut ev.lut. seurakunnan vapaaehtoistyöstä, yksinäisten ja vaikeuksissa olevien lähimmäisten auttamisesta? Palvelevan puhelimen peruskurssi alkaa marraskuussa. Kurssi koostuu viidestä koulutuspäivästä vuoden aikana, tutustumista päivystystyöhön ja työnohjauksesta. Kurssista kiinnostuneet haastatellaan ennen peruskurssille valitsemista. Päivystäjät sitoutuvat päivystämiseen, työnohjaukseen ja jatkokoulutuksiin. Päivystäjän tulee olla ev.lut. seurakunnan jäsen.

Ilmoittautuminen kurssille 25.–29.8. klo 12–14.30
Jaana Ristonmaa, Palvelevan puhelimen ja perhetyön toiminnanohjaaja 014 334 7800, jaana.ristonmaa@evl.fi

www.twitter.com/henkielama

Vielä on kesäkonsertteja jäljellä

ROMANTTISIA KUDELMIÄ

■ Kesäkonserttien sarjan päättää Jyväskylän sinfoniaorkesterin tuoreen kapellimestarin Ville Matvejeffin tähdittämä pieni kamarikokoonpano. Matvejeffin pianon kera soivat Liisi Nuora-Kapasen ja Grigory Tsyganovin viulut, Ilkka Kaupin sello sekä Ari Mansalan mukaseoittainen kontrabasso. Kvintetti esittää kauniita sävellyksiä romantiikan aikakaudelta. Konsertissa kuullaan Ludwig van Beethovenin Pianokvartetto nro 2 sekä Franz Schubertin Forellikvintetto. Beethoven sävelsi kolmen pianokvarteton sarjan 1785. Teos ajoittuu säveltäjämestarin uralla varhaiselle kaudelle, jossa yhdistyvät klassisen muodon puhtaus ja Beethovenille tyyppillinen emotionaalisen ilmaisen rikkaus. Forellikvintetossa (1819) jousikvartetossa poikkeuksellisesti kuulutava kontrabasson tukeva alarekisteri mahdollisti Schubertille ilmavien tekstuurien rakentelun. Ajatun klassikko luo kuulijoiden aisteille kesäisen raikkaita helmeileviä kudelmia.

Romantisia kudelmia 26.8. klo 19 Taulumäen kirkossa. Liput 20/15/5 €

Syntymäpäiviä juhlitaan

HUHTASUOLLA JA HALSSILASSA JUHLITAN JA KAHVITELLAAN

■ Kutsu Sinulle joka vietät tai olet jo viettänyt vuoden 2014 aikana 70-, 75-, 80-, 85-, tai 90-vuotis- ja siitä vuosittain ylöspäin olevia syntymäpäiviä. Kutsumme Sinut (avec) Huhtasuon kirkkoon su 21.9. klo 10 messuun, jonka jälkeen juhlahahvit ja ohjelmaa, tai Halssilan kirkkoon samana päivänä klo 14! Tule tapaamaan ikätoverit kahvin, kakun ja pienen ohjelman merkeissä. Ilmoittautuminen to 5.9. mennessä joko Elina Vepsäläiselle p. 050 549 7005 /elina.vepsalainen@evl.fi (Huhtasuon vieraat) tai Juha Haloselle p. 050 549 7024 /juha.halonen@evl.fi. (Halssilan vieraat).

KESKUSTASSA JUHLAMESSU JA -KAHVIT

■ Kutsumme Kaupunginkirkon messuun Sinua. Keskustan alueseurakuntalainen, joka täytät 70, 80, 85, 90 tai sitä enemmän touko-, kesä-, heinä- tai elokuussa 2014. Messun jälkeen juhlahahvit Vanhassa Pappilassa (Vapaudenkatu 26). Messu ja kahvit ovat sunnuntaina 7.9. alkaen klo 10. Voit ottaa mukaan puolison tai läheisen. Lämpiästä tervetuloa! Tarjoilun vuoksi ilmoittautumiset pe 29.8. mennessä: vs. aluesihteerä Esa Härköjärvi 040 535 0492, tai diakoniatyöntekijät: Lea Pietiläinen 050 549 7027 ja Auni Pelkonen 050 549 7001.

Sururyhmät käynnistyvät

SURURYHMÄT ALKAVAT VANHASSA PAPPILASSA JA PALOKASSA

■ Sururyhmässä on mahdollisuus tavata toisia surevia sekä vaihtaa kokemuksia ja käsitellä surua yhdessä. Keskustelu ryhmässä on luottamuksellista. ■ Keskustan alueseurakunnan sururyhmä käynnistyy syyskuussa ja kokoontuu torstaisin 11.9., 18.9., 25.9., 2.10., 16.10., 30.10. ja 13.11. klo 10–13. Ohjaajina toimivat pappi Johanna Niiles-Hautanen ja diakoni Elina Lintulahti. Ilmoittautuminen 1.9. mennessä 050 522 2380 tai johanna.niiles-hautanen@evl.fi. ■ Palokan kirkolla sururyhmä läheisensä menettäneille alkaa 1.10. Ryhmä kokoontuu viikon välein seitsemän kertaa keskiviikkoisin klo 18–20 (ei syyslomaviikolla vu 42). Ryhmän vetämisestä vastaavat diakonissa Päivi Itkonen sekä diakoniatyöntekijä Tarja Sulkala. Ilmoittautumiset 26.9. mennessä Päivi Itkoselle 040 709 0142.

AIKUISRIPPIKOULU

Aikuisrippikoulu Taulumäen kirkon kastekappelissa keskiviikkoisin klo 18–19.30. Seitsemänä iltana alkaen 1.10. Voit suorittaa rippikoulun tai kerrata muuten vain kristinuskon keskeistä sisältöä. Ilm. 26.9. mennessä www.jyväskylanrippikoulu.fi/ aikuisrippikoulu. Tied. johanna.liukkonen@evl.fi 040 560 9936

Tapahtumat

21.8.–4.9.2014

TAULUMÄEN KIRKKO

Messu su 24.8. klo 18, Siistonen, Väättäinen, Tiusanen.
Kesäkonsertti *Romanttisia kudelmia* ti 26.8. klo 19. Jyväskylän sinfoniaorkesterin kapellimestari Ville Matvejeff piano, Liisi Nuora-Kapasen ja Grigory Tsyganovi viulut, Ilkka Kauppi sello ja Ari Mansala kontrabasso. Ohjelmassa Beethovenia ja Schubertia.
Messu su 31.8. klo 18, Nieminen, Vähäjylkkä, Tiusanen.

HUHTASUON ALUESRK

Messu su 24.8. klo 10, Väättäinen, Salmela.
KASVOKKAIN – Kansanlähetyspäivien kiitosilta ke 27.8. klo 18. Päivien johtajat ja työryhmiä vetäjät, Saarela, Mertanen. Puheenvuoroja, lauletaan Viisikielisen lauluja. Tarjoilu.
Messu su 31.8. klo 10, Konsti, Tervonen, Mertanen, Kirkkokahvit Pietarin kiita ti 9.9. klo 18. *Kertomus Jobista - miesten kirja?* Alustus J-P Suutarinen. Tied. Arto Mikkola 0400 979 919.

Lapset ja perheet:

Kerhotoiminta käynnistyy vko 34. Kysy mahdollisia vapaita päiväkerho-oppaikoita 3–6-vuotiaille 050 3018233. **Jumppis** 3–6 v ja aikuisille to klo 10–11. **Ekavauva-ryhmä** ma klo 13 alkaen 25.8. Ilm. 050 3018233. **Erkka-ita** to 28.8. klo 17.30. Erityistä tukea tarvitsevien lasten äideille. Ilm. 050 3235355. **Kierrätyskartteluita** kaikenikäisille ma 1.9. klo 17.30. **Aikuisten käsityökerho** ti 2.9. klo 17. **Perhekahvila** ke klo 9.30. **Käsitöryhmä** aikuisille ja lapsille to 4.9. klo 17.30–19.30. Ilm. 050 323 5355.

Menovinkki

Perhejumpis alkaa Huhtasuolla
Perhejumpis 3–6-vuotiaille lapsille ja aikuisille kirkon lii-kuntasalissa torstaisin klo 10. Ilm. Jaanalle 050 3018233

Kouluikäiset:

Kerhotoiminta käynnistyy viikolla 35 Sählyä maanantaisin: Klo 17–18, 3–4-luokan pojat. Klo 18–19, 5–6-luokan pojat. Klo 19–20, 7–8-luokan pojat. **Toimintakerho** ma klo 18.10–12 v. tytöille ja pojille **Toimintakerho** ma klo 17.30–19, 1–4-ikä työt. **Tiistaisin:** **Toimintakerho** klo 17–18, 1–2-ikä pojat. **Liikuntakerho** klo 18–19, 2–4-ikä työt. **Toimintakerho** klo 18, 7–9 v. tytöille ja pojille.

Nuoret:

Kerhonojaajien koulutus la 30.8. klo 9–16. **Isos- jahto- ja avustajakoulutukset** to klo 17.30–18.30. **Nuortenilta** to klo 18.30–20.30.

Ryhmätoiminta:

Torstaitapaaminen to 4.9. klo 14, Vepsäläinen.

Diakoniapäivystys:

Ti–ke klo 9–10.30, muuna aikana 050 549 7005, elina.vepsalainen@evl.fi.

HALSSILAN KIRKKO

Messu su 24.8. klo 12, Siistonen, Salmela. **Messu** su 31.8. klo 12, Väättäinen, Mertanen. **Kesäleipä ja ehtoollinen** 31.8. klo 16. **Raamattuoetoksen** ja musiikin iltat 4.9. klo 18.30. *Kuuleeko Korkein?* Jukka Norvanto. Väättäinen, Pekkarinen.

Lapset ja perheet:

Kerhot alkavat viikolla 34. **Tervetuloa! Lapsiparkki** ti klo 9–11.30 2–6 v. Ilm. 050 4079126. **Vauvakahvila** ti klo 13–15. **Perhekerho** ke klo 9.30–11

Kouluikäiset:

Kerhot alkavat viikolla 35. **Nuoret:** **Kerhonojaajien koulutus** la 30.8. klo 9–16, Huhtasuon kirkolla.

Ryhmätoiminta:

Raamattupiiri to 4.9. klo 17 (parill. vkot) **Torstaitapaaminen** to 11.9. klo 13 (paritt.vkot)

Diakoniapäivystys:

Ma–ke klo 9–10.30, muuna aikana 050 549 7024 / juha.halonen@evl.fi.

KELTINMÄEN ALUESRK

KELTINMÄEN KIRKKO
Rukoushetki pe 22.8. klo 8.30. **Messu** su 24.8. klo 10, Jurva, Pitkänen, Vuorenmäa, kahvit. **Kesän lauluilta** ke 27.8. klo 18.30. Sään salliessa ulkona.

Messu su 31.8. klo 10, Salminen, Pitkänen, Nieminen, pyhäkoulu, kahvit. **Aamurukous** ti 2.9. klo 8–8.30. **Taizé-rukoushetki** ke 3.9. klo 18. **Hiljainen aamurukous** to 4.9. klo 8–8.30. **Mahdollisuus keskusteluun** ja henkilökohtaiseen esirukoukseen jumalanpalveluksen jälkeen.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot tied. 050 408 8852, 050 412 1514. **Perheolkkari** ke klo 9–11. **Kirkkohetki** Perheolkkarissa ke klo 9.15. (17.9., 22.10., 12.11., 3.12., 14.1.) **Lapsi- ja perheyön tied.** 050 340 0639. **Muskarit** tied. 050 340 9898. Alkaa 2.9.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002. **Kirkkis** Avoimet ovet alakouluisten olkkari ma ja ke klo 13–16. Alkaa 25.8.

Nuoret:

Tied. 050 549 7010, 050 549 7030. **Perusisokoulutus** ke klo 17, ryhmä kokoontuu kerran viikossa. Alkaa 27.8. **Jatkoisokoulutus** ti klo 17, kerran viikossa. Alkaa 2.9.

Ryhmätoiminta:

Lähetyspiiri ma klo 13. Alkaen ma 15.9. **Maahanmuuttajat** ti klo 10–12. Alk. 16.9. **Olohuone** ke 27.8. klo 13–15. *Kesä-kuulumiset*, ke 3.9. *Jeesus parantajana* mukana Esa Jurva. Tarjoilu, vapaaehtoinen maksu. Tied. 050 549 7032.

Musiikki:

Näkkäri kuoro kouluikäisille ke klo 15.30. Tied. 050 549 7049. **Seurakuntakuoro** to 18–19.30. Tied. 050 521 5414.

Diakonian päivystys:

Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10, to klo 12–14. Kortepohjan seurakuntakeskus, Isännantie 4, ti klo 9–11. Muuten ajanvaraukset suoraan diakoniatyöntekijältä. Kallio 050 549 7032, Laitinen 050 549 7026, Leppäpuisto 050 549 7008.

Menovinkki

Mielenvirkistysleiri syyskuussa Vesalassa

Keltinmäen ja Säynätsalon alueseurakuntien Mielenvirkistysleiri Vesalan Nuotassa 16.–18.9. Hinta 30 €, jos on kysyttävää tai kuljetusongelmia, ota yhteyttä diakoni Ainoleena Laitinen 050 549 7026. Leiripaikkoja on 10 kullekin alueseurakunnalle. Leirikirje lähetetään osallistujille. Ilm. 1.9. mennessä Aira Lehto 050 340 9899.

KORTEPOHJAN SEURAKUNTAKESKUS

Messu su 24.8. klo 16, Jurva, Nieminen. **Messu** su 31.8. klo 16, Salminen, Nieminen. **Mahdollisuus keskusteluun** ja esirukoukseen jumalanpalveluksen jälkeen.

Lapset ja perheet:

Päiväkerhot tied. 050 372 5573, 050 380 0426. **Perheolkkari** ma klo 9–11. **Kirkkohetki** Perheolkkarissa ma klo 9.30. (15.9., 20.10., 10.11., 1.12., 12.1.) **Lapsi- ja perheyön tied.** 050 340 0639. **Muskarit** tied. 050 571 5155. Alkaa 2.9.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002. **Alakouluisten olkkari** to klo 13–16. Tied. 050 549 7002.

Nuoret:

Tied. 050 549 7010, 050 549 7030. **Perusisokoulutus** to klo 17. Alkaa 28.8.

Ryhmätoiminta:

Lähetyskesä kätityöpiiri ke alkaa 24.9. **Tiistaitapaaminen** ti klo 13–14.30 (paritt. viikot). Alkaa 9.9. **Torstaiakahvila** avoimna klo 12–13.30. Tarjoilu maksutonta. Alkaa 4.9.

Musiikki:

Lähde-kuoro nuorille aikuisille to klo 18–19.30. Tied. 050 549 7049.

Diakonian päivystys:

Kortepohjan seurakuntakeskus, Isännantie 4, ti klo 9–11. Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10, to klo 12–14. Muuten ajanvaraukset suoraan diakoniatyöntekijältä. Kallio 050 549 7032, Laitinen 050 549 7026, Leppäpuisto 050 549 7008.

KYPÄRÄMÄKI- KÖHNIÖ- RUOKE-KUOHU-VESANKA

Kesäviisut ti 26.8. klo 12, (Saihoi. 4) Tied. ainoleena.laitinen@evl.fi, 050 549 7026.

Lapset ja perheet:

Kypärämäen toimittilat Työväenyhdistyksen tiloissa os. Erämiehenkatu 6. **Päiväkerhot** tied. 050 372 5573, 050 380 0426. **Perheolkkari** to klo 9–11. **Kirkkohetki** Perheolkkarissa to klo 9.15. (18.9., 23.10., 13.11., 4.12., 15.1.) **Lapsi- ja perheyön tied.** 050 340 0639.

Kouluikäiset:

Tied. 050 549 7002.

Nuoret:

Tied. 050 549 7010, 050 549 7030.

Diakonian päivystys:

Kortepohjan seurakuntakeskus, Isännantie 4, ti klo 9–11. Keltinmäen kirkko, Keltinmäentie 10, to klo 12–14. Muuten ajanvaraukset suoraan diakoniatyöntekijältä. Kallio 050 549 7032, Laitinen 050 549 7026, Leppäpuisto 050 549 7008.

KESKUSTAN ALUESRK

KAUPUNGINKIRKKO

Avoimna ke–pe klo 11–14. **Messu** su 24.8. klo 10, Wuolio, Erkki Helle (saarna), Niiles-Hautanen, Valtasaari. **Lounasmusiikki** ke 27.8. klo 11–12.15. Risto Valtasaari, unut. Vapaa pääsy, ovela vapaaeht. kolehti Kirkon Ulkomaanavulle. **Viikkomessu** to 28.8. klo 13. **Messu** su 31.8. klo 10, von Gross, Niiles-Hautanen, Laasonen. **Virsi- ja lauluhetki** ke 3.9. klo 12. **Viikkomessu** to 4.9. klo 13.

VANHAPAPILA

Vapaudenkatu 26 **Raamattupiiri** kaikenikäisille ti klo 10, alk. 2.9. **Messuasosto** to 28.8. klo 17. Keskustelua jumalanpalvelusosioiden äärellä. Tied. alueseurakunnan papeilta.

Menovinkki

Hanna-rukouspiiri Vanhassa Pappilassa

Syksen ensimmäinen kokoon-tuminen ma 1.9. klo 18. Tied. Anna-Majja Kuulasmaa 045 267 4614 ja Riitta Puukari 050 493 3459.

Leskien klubi to 4.9. klo 10–12. Eläkeikäisille leskille. Tied. elina.lintulahti@evl.fi 050 340 0665.

Mallan kamhari aloittaa to 18.9. klo 14.

Lapsille ja perheille:

Päiväkerhot alkavat vk. 34, ekavaivat ja perhekerhot viikolla 35.

Lapsi-, perhe- ja pyhäkoulutyön tied. johanna.kontinen@evl.fi, 050 340 9895 **Muskarit:** Tied. terhi.hassinen@evl.fi, 050 340 9893 tai tiina.jarvinen@evl.fi, 050 571 5155.

Kouluikäiset:

Ilmoittautuminen kerhoihin netissä syyskuun aikana. Toiminta alk. vko 37. **Syysleiri Koivuniemessä** 12.–14.9. Hinta 35€. Ilm. netissä 29.8 asti. Tarkempia tietoja nettisivuilta. Tied. kirs-marja.piippanen@evl.fi 050 595 3945.

Nuoret:

Perusisok- ja jatkoisokoulutukseen ilm. netin kautta 31.8. mennessä. **Toimintapäivä** su 7.9. klo 13 käynnistää syksen nuorisotyön Nuorten tilalla, Yliopistonkatu 26B. Ennakkoilm. netin kautta 25.8. mennessä. **Tapahtu Yliopistonkatu 26B:ssä:** **Nuorten Raamis** ma klo 17–18, alk. 8.9. **Nuorten iltat** ma klo 18.15–20, alk. 8.9. **Perusisokoulutus** ke klo 17 alk. 10.9. Tied. teresa.muhoenen@evl.fi, 050 549 7016, tai juha.koivuova@evl.fi 050 549 7004 ja nuoris- ja rippikoulutyön vastuupappi ville.vongross@evl.fi, 050 400 0013.

Varttuneelle väelle:

Varttuneiden ja eläkeläisten piiri Puistotori 4, keskiviikkoisin alk. 3.9. klo 13. **Mallan Kamhari** Vanhassa Pappilassa (Vapaudenk. 26). to 18.9. klo 14. **Kylän Kamhari** to 11.9. klo 10–11.30. **Cygnaeuksenkatu** 8. Tied. Elina Lintulahti 050 340 0665 ja Eevi-Riitta Kulkkonen 050 301 3590. **Eläkeläisten piiri**, Viitakoti, ke klo 14, paritt. viikot, alkaen 10.9. **Syntymäpäiväjuhlassu** ja -kahvit su 7.9. klo 10. **Kutsomme Kaupunginkirkon messuun** Sinua, joka täytät 70, 80, 85, 90 tai sitä enemmän touko-, kesä-, heinä- tai elokuussa 2014.

Diakonia:

Päivystykset ma, ke ja to klo 9–11 Cygnaeuksenkatu 8. Lea Pietiläinen 050 549 7027, Elina Lintulahti 050 340 0665, Auni Pelkonen 050 549 7001, tai Susanna Halinen 050 549 7006.

Avoim aamukahvila ja käsityöpiiri (diakonia ja lähetys)

Keljon palvelutalon B-talon 4.krs. tiistaisin klo 10–12 alk. 2.9.

Kuorot:

Hyvät Jyvät to klo 19, Pappilan rippikoulu. Syyskausi alkaa 2.9. Tied. Valtasaari 050 521 5411. **Stemminta** to klo 17.45, Lahjaharjun kappel. Tied. Björninen 0400 746 372.

LOHIKOSKI

Lahjaharjun kappeli, Ukoniementie 2 **Messu** su 24.8. klo 12, Iivesmäki, Laasonen. **Messu** su 31.8. klo 12, Watia, Valtasaari.

Lapsille ja perheille:

Päiväkerhot alkavat viikolla 34, ekavaivat ja perhekerhot viikolla 35. **Lapsi-**, perhe- ja pyhäkoulutyön tied. johanna.kontinen@evl.fi 050 340 9895. **Muskarit:** Tied. tiina.jarvinen@evl.fi, 050 571 5155.

Menovinkki

Vapaita kerhopaikkoja kolmivuotiaalle

Lohikosken 3-vuotiaiden kerho kokoontuu tiistaisin klo 9–11. Kerhoon tulla-valta lapselta toivotaan jonkin verran itsenäisyyttä sekä omatoimisuutta, muun muassa vaipattomuutta. Tied ja ilm. Kati Koskinen 050 595 3948 ja Sari Kantoluoto 040 149 0562.

Lähetys:

Lähetysnuotioita ke 27.8., kirkonkylän Mylly, klo 18. Säde Pirttimäki, Koivisto.

Diakonia:

Pohjoisten kylien vanhemman väen

leiripäivä pe 5.9. Mutasella klo 10–15. Hinta 10 €/hlö. Ilm. 22.8. mennessä diakonissalle 050 5579 003. **Väentuvan emätien palaveri** Korpeikeitaalla ti 26.8. klo 12.

Menovinkki

Puistokirkko kirkonmäellä

Korpilahden Puistokirkko on sunnuntaina 31.8. klo 15, kirkonmäellä. Mukana Tuominen, Laiho. Kirkkokahvit. Arpajaiset, tikanheitto, letun myyntiä ym.

Näkö- ja kuulovammaisten kerho to

Pia Rendic ja ihmiskaupan syövereistä pelastettujen naisten ompelemat nuket. Nukkemyynnin tuotto käytetään ihmiskaupan uhrien auttamiseksi. Jokaisen nuken kaulassa roikkuu pieni passi. Paperiton ihminen on nyky maailmassa ihmisoikeudeton heittopussi.

Kypros on ihmiskaupan solmukohta

KAARINA HEISKANEN teksti

Kansainvälisen ihmiskaupan suurimmaksi kohdealueeksi on muodostunut Eurooppa. Erityisesti Kyprokselle virtaa vuosittain tuhansia ihmiskaupan uhreja.

Tytöt ja naiset tulevat Kyprokselle pääosin Euroopan köyhistä maista, kuten Bulgariasta, Romaniasta, Moldovasta, sekä Valko-Venäjältä.

Limassolissa toimii Puolivälintalo, joka tarjoaa valtion turvatalosta vapautettaville tytöille turvallisen ja rauhallisen paikan eheytyä ja voimaantumaa. Lisäksi Day Care Center tarjoaa paikan ihmiskaupan uhrien lapsille, samoin kuin vanhemmuus- ja kielikoulutusta uhreille itselleen.

Ihmiskaupan uhrilta menee terveys ja ihmisarvo

Kypros on Euroopan ihmiskaupan keskipiste. Suuri osa ihmiskaupan uhreista on nuoria tyttöjä ja naisia, jotka päätyvät prostituutioon. Puolivälintalo antaa heille turvapaikan ja auttaa uuden elämän alkuun.

KAARINA HEISKANEN teksti
HANNU KORPELA kuva

Ihmiskaupan uhreja auttava **Pia Rendic** luetlee tyrmäviä tilastoja. Maailmassa myydään kaksi lasta minuutissa seksikauppaan. Ihmiskaupan uhreja on noin 27–32 miljoonaa. Euroopan Unionin alueella 62 prosenttia tunnistetuista ihmiskaupan uhreista on seksiperäisen ihmiskaupan uhreja. Heidän uransa jää lyhyeksi, sillä he elävät vain noin seitsemän vuotta sen jälkeen, kun heidät on myyty porno- tai seksiteollisuuden lihamyllyyn.

– He ovat menettäneet fyysisen ja psyykkisen terveystensä. Heillä on sukupuolitauteja, AIDS ja murtunut mieli, tietää Pia Rendic, joka auttaa ihmiskaupan uhreja Kyproksella sijaitsevassa Puolivälintalossa.

Rendic työskentelee Limassolissa Suomen ev.lut. Kansanlähettyksen leivissä.

Naiset löytyvät yökerhoista ja bordelleista. Tyttöjen ja naisten tarinat ovat monenlaisia, mutta kaikkia yhdistää se, että heidät on pakotettu prostituutioon. Yhden orpotyön on oma setä myynyt, toinen on houkuteltu ”hotellityöhön” Eurooppaan – ja sen jälkeen raiskattu ja pahoinpidelty pelokkaaksi. Ihmiskaupan uhreista 70 prosenttia on yhtä traumatisoituneita kuin kidutuksen uhrin.

– He ovat menettäneet kaiken. Puolivälintalo tarjoaa heille turvapaikan, ruokaa, vaatteet. He tarvitsevat rakkautta ja varauksentonta hyväksyntää. Painotamme, että olet arvokas ihminen. Se saa monet itkemään, sillä he ovat menettäneet itsekunnioituksensa.

Seksiperäinen ihmiskauppa on nopeimmin kasvava rikollisuuden muoto, sillä sille on kysyntää eikä

käyttäjää rangaista. Pia Rendic muistuttaa, että ihmiskauppa ei ole ”jossain tuolla kaukana” vaan se tulee olohuoneisiimme.

– Suurin osa pornoelokuvista tehdään ihmiskaupan uhreilla. Niissä näyttelevät naiset on huumattu ja pahoinpidelty.

Ihmiskauppa tulee todella koteihin, sillä erään saksalaisen tilaston mukaan 90 prosenttia miehistä ja 70 prosenttia naisista katsoo pornoa. Jo 11–17-vuotiaat suosivat live-nettipornoa, jossa jokainen klikkaus valtuuttaa raiskaukseen.

Rendicin mukaan vapaaehtoista prostituutiota ei ole. Jotkut on kaa-

pattu ja pakotettu prostituutioon. Joku myy itseään saadakseen lääkkeitä lapsenlapselleen.

– Voiko sitä silloin sanoa vapaaehtoiseksi valinnaksi?

Ostaessaan pornoa mies ostaa seksin lisäksi valtaa – valtaa pahoinpidellä ja raiskata.

– Mutta myös miehet ovat uhreja, yliseksualisoidun yhteiskunnan uhreja, jossa kaikkea myydään seksillä.

Urheiluakin. Olemme hiljaa hyväksyneet sen, että suuret urheilutapahtumat kasvattavat seksiturismia, kuten jalkapallokisojen aikaan Brasiliassa.

Elämästä

Syksyllä on edessä isoja energiaratkaisuja

MARJA LEENA LUUKKONEN teksti ja kuva

Olen **Ismo Vuorela**, 46, fyysikko. Olen toiminut tutkimus- ja tuotekehitystehtävissä pääasiassa teollisuudelle. Nyt opiskelen ammattikorkeakoulussa energia-asiantuntija-kursseilla. Minulla on aikuinen poika.

Elämänpalettiini olen tyytyväinen; menossa on mielenkiitaisia asioita. Oletan, että syksyn viilennyksessä pääsen intohimojeni pariin eli tutkimaan kiviä alan muiden harrastajien kanssa ja tekemään grafiikkaa kansanopiston kursseille. Ykköstoiveena on tietenkin työ-

listyminen nykyisen koulutuksen jälkeen.

Entisenä seurakuntanuorena arvostan kirkon työtä ihmisen elämänsä tärkeissä kohdissa kuten kasteessa, konfirmaatiossa, ja avioliittoon vihkimisessä. Kirkko tekee myös yhteiskunnallisesti merkittävää auttamistyötä. Suvaitsevaisuuden ja toisen vapaan valinnan kunnioitus on minulle tärkeää. Kunnioitan kaikkia uskontoja.

Syksyllä eduskunnassa tehdään isoja energiaratkaisuja, muun muassa päätös Fennovoiman ydinvoimalasta, johon liittyy monia avoi-

mia kysymyksiä. Kotimaiset lähteet Suomen energiatuotannossa ovat ydinvoiman ohella vesivoima, tuuli, turve sekä biopolttoaineet, joiden käytön lisääminen on maamme pitkän aikavälin tavoite. Se merkitsee muun muassa hakkeen ja pellettien käytön tukemista. Metsäisen Suomen puu muuntuu energiaksi.

Turpeen käytön lisäämiselle olisi myös tarvetta. Käytämme turvevarannostamme ainoastaan 0,6 prosenttia. Turpeen ympäristövaikutukset ovat pienet moneen muuhun energiamuotoon verrattuna. Turve on perusteettomasti saanut huonoa julkisuutta.

Kivihiilen ja uraanin louhinnasta aiheutuu merkittäviä haittoja ja ydinjätekyseleminen on yhä ratkaisematta. Riskit voivat olla suuria. Mitkä ovat uraani- ja kivihiilikäivosten jälkihoitotoimenpiteet esimerkiksi 400 vuoden päästä?

Jos käytämme kotimaista turvetta tai bioenergiaa, sama sukupolvi kykenee hoitamaan ympäristövaikutukset. Ei ole eettisesti kestävää tuupata energiaratkaisujen ympäristövaikutuksia tuleville sukupolville. Turvesuoit on mahdollista muuntaa pelloiksi, kasvattaa niillä energiakasveja. Turvesuon voi myös ennallistaa uudelleen suoksi.

Ismo Vuorela

Ei ole eettisesti kestävää tuupata energiaratkaisujen ympäristövaikutuksia tuleville sukupolville, sanoo fyysikko Ismo Vuorela.